

STICHTING WEIDEGANG PRESENTEERT 5 CONCEPTEN VOOR SUCCESVOL COMBINEREN VAN ROBOTMELKEN EN WEIDEGANG

9-11-2015

Robot & Weiden: dat kan! Deze symposiumtitel inspireerde 300 bezoekers, die 5 concepten kregen aangereikt om robotmelken en weidegang succesvol te combineren. Advies, ervaringen en innovaties werden op woensdag 28 oktober gedeeld, waarbij Bert Philipsen (Wageningen UR Livestock Research) sprak van een gezamenlijke zoektocht. Piet Boer vertelde namens de Duurzame Zuivelketen dat boeren die twifelen om de overstap naar weidegang te maken actief hulp krijgen. Verder was er een forumgesprek over de ervaringen met een adviesteam. De [vijf concepten](#) en [handleiding](#) voor werken met een adviesteam zijn te vinden op www.stichtingweidegang.nl.

'Goud in handen'

'Met weiden hebben we goud in handen', zei Piet Boer verder. 'Weiden is het plaatje van de groene wei en de blauwe lucht. Het staat voor vertrouwen in de Nederlandse zuivel en een natuurlijke productie van gras naar melk. Het geeft ons een onderscheidend kwaliteitsimago.'

De zuivelsector is blij met de positieve beweging naar meer weidegang onder robotboeren en de integrale aanpak met adviseurs, onderwijs en onderzoek, zo onderstreepte Piet Boer namens de stuurgroep van de Duurzame Zuivelketen. "Het stoorde me dat we als Nederlanders voor kennis over weidegang en gras moesten leren van het buitenland. Dat tij is gekeerd; hiermee zijn we weer de innovators in de melkveehouderij."

Met het toenemend aantal robotmelkers is er ook behoefte aan meer kennis over weiden. Want hoe combineer je dat? Dat het niet zo vanzelfsprekend is realiseerde ook Boer zich in de schuur bij de broers Bert en Adrie Vollering, robotmelkers en weiders in Waarder. 'Het vraagt om een integrale aanpak, mijn complimenten aan bedrijven die automatisch melken en weidegang oppakken.'

De zuivel wil komende jaren nog minstens 500 melkveehouders verleiden om de koeien weer te gaan weiden, om de doelstelling van 81% bedrijven met weidegang uit het convenant weidegang waar te maken. Boer beloofde de twijfelaars actief hulp met informatie en adviesgesprekken.

Vijf concepten

Bert Philipsen presenteerde vijf concepten om robot en weiden te combineren, als resultaat uit het project Robot & Weiden. 'Deze vijf manieren van weiden met een melkrobot zijn handvatten', zo gaf Philipsen aan. 'Het is niet dé waarheid. De mogelijkheden voor weidegang zijn afhankelijk van de situatie op het bedrijf zoals aantal hectares huiskavel én vooral ook van de ondernemer zelf. De vraag wat past bij hem/haar is met name bij robotmelken extra belangrijk.'

De concepten zijn gerangschikt van "Maximaal weidegras" met o.a. dag en nacht weiden, naar "Half-om-half weidegras" met naast weidegras een stalrantsoen, tot "Weidegras als toetje" waarbij het basisrantsoen in de stal ligt. Bedrijven met een ruime huiskavel kunnen uit de voeten met maximaal, volop of half-of-half weidegras, waarin de basis vooral buiten ligt. Bedrijven met 6 tot 10 koeien per hectare huiskavel kunnen Weidegras als bijvoeding of als toetje toepassen.

Overzicht voor het maken van een keuze uit de vijf Robot & Weiden concepten

Stripweiden en (roterend) standweiden

Om de koe van de stal naar de wei te krijgen is een goed aanbod van vers en smakelijk gras de belangrijkste 'trigger'. En daarbij een strakke dagelijkse regelmaat, zodat de koe weet waar ze aan toe is, zo legde Philipsen uit. Daarom valt de keuze op stripweiden of roterend standweiden, beide sterk in stabiliteit en regelmaat. Bij veel en intensief weiden is stripweiden het meest aangewezen. Roterend standweiden past bij concepten met minder weidegras in het rantsoen.

Melkveehouders op het symposium vonden de variant met weidegras als toetje ook geschikt als instapvariant om het vakmanschap met graslandplanning en het afstemmen van grasopname en stalrantsoen geleidelijk in de vingers te krijgen. Lukt dat goed, dan kun je de stap maken naar een variant die qua intensiteit goed bij je bedrijf past.

Gastheer van het symposium, Adrie Vollering, past Half-om-half weidegras toe, met 200 melkkoeien. "Maar er kan meer, want we hebben 60 hectare goed grasland rondom de boerderij. Volgend jaar willen we de stap maken naar Volop weidegras."

Arbeidsgemak

Behalve grasopname is de beschikbare arbeid van belang bij de keuze voor een systeem. Stripweiden vraagt meer tijd, voor het omzetten van de strip, maar ook moet vaker een blok worden gemaaid om steeds voldoende weidegras aan te kunnen bieden. Concept 4 en 5 vragen relatief de minste arbeid voor weidegang omdat (roterend) standweiden in die zin eenvoudiger is en minder aandacht vraagt.

Koe in beweging

De koe wil óf de wei niet in óf de wei niet uit, is een veelgehoorde ervaring. Terwijl de droom van elke robotmelker een soepel koeverkeer van en naar de stal is. Een ervaringspanel van veehouders droeg oplossingen aan. Zorgen voor lekker vers gras door dagelijks een nieuw perceel te geven en de voergoot leeg durven laten staan. Dat laatste is vooral een lastig punt startende weiders. Ze zijn bang dat de (hoogproductieve) koe te weinig vreet, met gevolgen voor de gezondheid. Maar de koeien leren snel, zo stelde het panel gerust. Ze leren dat ze naar buiten moeten om vers gras te vreten, als het systeem maar consequent en duidelijk is. Bovendien is een koe een bufferdier: ze vreet zich vol en kan dan een tijdje overbruggen.

Beweidingsbox en robotinstelling

Een ander aandachtspunt is een goede koerouting. Daarbij speelt de beweidingspoort -liefst buiten de stal geplaatst- een cruciale rol. "Die heb je nodig voor maximale grasopname", geeft Philipsen aan. Vooral voor het op peil houden van de melkingen van de laagproductieve dieren is die box belangrijk, want de hoogproductieve koeien komen toch wel weer terug naar de robot omdat ze melkdruk voelen en krachtvoer willen vreten. Philipsen gaf aan dat de robotinstelling aanpassing vraagt bij weidegang. Bijvoorbeeld door koeien die niet naar buiten mogen en door de beweidingsbox teruggestuurd worden wel meteen te laten melken door de robot. "Je moet de koe dan niet één of twee uur in de stal laten wachten voordat ze gemolken mag worden, want dan begrijpt ze er iets meer van."

Wellicht het belangrijkste advies dat de forumveehouders aanreikten is de bereidheid om 'een leven lang te willen leren.' Het eerste jaar loopt het nooit vlekkeloos, geeft Philipsen aan. 'Je blijft ook het tweede en derde jaar werken aan verbetering.' Vroeg in het seizoen starten én jongvee weiden zijn maatregelen die helpen noemde hij hierbij. 'Weiden moet je leren, dat geldt ook voor koeien.'

Werken met een adviesteam

Succesvol weiden bij automatisch melken raakt aan veel verschillende aspecten van de bedrijfsvoering, waarover verschillende adviseurs vanuit hun eigen perspectief adviezen geven. De veehouder staat vaak alleen voor de uitdaging om er een samenhangend geheel van te maken. Zet de veehouder zijn adviseurs bij elkaar in een team dan komen er betere oplossingen naar voren, worden adviezen op elkaar afgestemd en raken de adviseurs veel meer betrokken bij het succesvol weiden.

Vier melkveehouders konden tijdens het project ervaring opdoen met een adviesteam. De voeradviseur, bedrijfsadviseur, de dierenarts en de robotleverancier gingen met de veehouder om tafel om een plan van aanpak te maken en dat samen uit te voeren. De teams zijn enthousiast over de werkwijze en hebben betere beweidingresultaten bereikt. Ze leren veel van elkaar en de afstemming gaat beter, zo bleek.

Melkveehouder Tonny Groot Koerkamp vond het in het begin een 'experimenteel gebeuren'. "Maar met elkaar kom je op goede ideeën, er komt andere kennis op tafel. En ja, je wordt geprikkeld om dan ook uit te voeren wat je met elkaar hebt besloten!"

Veehouders in de zaal zagen wel de voordelen van werken met een adviesteam, maar hikken aan tegen de kosten. Een middag met twee of meer adviseurs om tafel is immers niet gratis. "Wat is het verdienmodel", vroeg dagvoorzitter René Schepers zich af. Omdat de adviseurs ook kennis bij de veehouder 'ophalen', kan het soms voor een 'speciale prijs', werd er gezegd. Volgens Philipsen mag de kennis ook wel wat kosten. "Een bedrijf met 120 melkkoeien haalt aan weidepremie direct geld binnen plus nog een besparing van 5 tot 10 cent per kg drogestof die de koeien zelf ophalen. Dat is al snel 15 tot 20.000 euro." Een korte handleiding voor werken met een adviesteam is één van de resultaten uit het project.

Workshops

Tijdens het middagprogramma konden de bezoekers workshops bezoeken over een diversiteit aan onderwerpen rondom robotmelken en weidegang. Hierna vindt u de belangrijkste boodschappen van een aantal van deze workshops.

Vertelt de koe haar geheim? - CRV

- Een koe vertelt haar geheim (genetische aanleg) door haar prestaties.
- De toekomst met genomie selectie (selecteren op basis van kenmerken in het genetisch materiaal) geeft de veehouder extra info en tools voor zijn fokkerij.
- Fokken is consequent blijven selecteren op je fokdoel. Op een betrouwbare manier.

Met als voorbeeld 2 koeien van Vollerling verkennen deelnemers de verschillen. Wat maakt dat de ene koe beter is voor robot en weiden dan de andere? Wat zijn de bepalende factoren? Zien we dit aan de koe zelf?

Beweiden = Bijsturen - ForFarmers

- Goed herfstgras geeft veel eiwit in de melk
- Veel gras in de koe bespaart krachtvoer en geeft je een hoger saldo.

Gerrit Bossink van ForFarmers neemt met de bezoekers de voederwaarde van het gras van afgelopen seizoen en de bijsturing in rantsoen door.

Benut herfstgras optimaal – DLV

- Weidegras moet smakelijk zijn; maai in de nazomer voldoende voor schone weiden, schaar in bij korter gras en houdt de koe 'graag': roterend standweiden of stripgrazen werkt het best in de herfst; elke dag vers gras.
- Als het slecht droogt voeg stro toe om het inkuilproces te helpen, de kuil sluit dan qua voederwaarde ook beter aan bij de behoefte van het oudere jongvee. Doe goede herfstkuil in balen of maak een lange, lage kuil; je kan dan kleine hoeveelheden per dag gebruiken om het rantsoen te optimaliseren qua eiwit.

Probeer zoveel mogelijk herfstgras vers in de koe te krijgen, leggen Albert-Jan Bos en Sjoerd Roelofs van DLV Advies uit. Dan wordt de VEM, het eiwit en de suikers het meeste tot waarde gebracht.

De Weide Wereld in - Autograssmilk

- Vers gras is de trigger voor koeien om in beweging te blijven.
- Meer weiden leidt tot hogere melkproductie óf lagere graskuilopname.
- De combinatie robot en beperkt weiden (alleen overdag) geeft goede resultaten.
- Verbetering koevoerkeer is succesfactor.

Ook melkveehouders in de landen om ons heen zoeken naar manieren om automatisch melken en weiden te combineren.

Gea DairyNet: het management programma voor de hele boerderij – Gea

- Complexe operationele processen van boeren worden inzichtelijk gemaakt door eenvoudige en overzichtelijke software.
- De planning en procesdata zijn voor iedereen toegankelijk voor het optimaliseren van het management.
- Agrarische machines, sensoren, voeding, melken en klimaatcontrole werken samen in één systeem.

Bezoekers kunnen werken met een demo van DairyNet by GEA in 365 FarmNet.

Robot & Weiden: “De koe bepaalt - SAC

- De SAC Robot is er klaar voor, SAC denkt graag mee in de ontwikkeling van softwareverfijning vanuit de praktijk.
- SAC is al sinds 2001 bezig met weidegang toentertijd via proefbedrijf Waiboerhoeve.
- Zoveel mogelijk vrij koevoerkeer is altijd het uitgangspunt bij SAC, derhalve minimaal investeren in materialen om koeien te sturen.

Uitgangspunt van SAC: De koe bepaalt en de veehouder stuurt.

Weidegang in KoeKompas - Veerkracht, de Veterinaire Kenniscoöperatie voor de Melkveehouderij

- Drogestof opname uit weidegras kan goed ds opname uit kuilgras vervangen. Totaal moet er 15 kg DS uit ruwvoer in de koe. Dat is voor een goede pensfunctie een harde eis.
- Het oppervlaktewater kan met een simpele test worden beoordeeld op geschiktheid als veedrinkwater. Vul een jampot met water en laat die minstens een uur staan. Beoordeel het water op kleur, geur, helderheid en bezinsel. Als geur en helderheid goed zijn bij een iets afwijkende kleur en er is geen bezinsel dan is het water geschikt als drinkwater voor vee.
- Er is een vlugschrift opgesteld over beweiden en voeren van vers gras en overdracht van Salmonella.

Bezoekers beoordelen het slootwater van het gastbedrijf op de geschiktheid als drinkwater voor het vee.

Wei doen het al jaren - Lely

- Lely geeft de veehouder via rapportages inzicht in de beweidingsduur en de verdeling van het aantal melkingen over de dag. Zo weet de veehouder wanneer en hoelang koeien weiden en wanneer de meeste dieren zich laten melken.
- Met de juiste opstelling van robot en een eventuele Grazeway beweidingspoort is een optimale koerouting te maken, waardoor koeien snel leren weiden in combinatie met de melkrobot. Bij de terugkomst in de stal is het van belang dat de dieren snappen dat ze eerst weer naar de robot moeten.
- Met behulp van de 'bijna melk instelling' kan gestuurd worden wanneer de koeien naar buiten mogen. Deze instelling moet afgestemd worden op het toegepaste beweidingssysteem.
- Het stimuleren van robotbezoek tijdens de beweidingsuren kan met vers weidegras in een systeem A en B weide en/of door voer aanschuiven of vers voer verstrekken. Daarnaast helpen goede kavelpaden en het op de juiste plekken aanbieden van drinkwater mee aan goed robotbezoek tijdens de weideperiode.

De robot is niet de beperkende factor om te gaan beweiden, afhankelijk van het aandeel weidegras zijn er wel randvoorwaarden die bepalen of het weiden in combinatie met de robot succesvol is.